

BRAKLAND

Undervisningsmateriale for 9. klasse, 10. klasse og 1.g

Indholdsfortegnelse

Om materialet	2
Om filmen	2
Synopsis og tematikker	3
Fagligt fokus og forberedelse af elever	5
Dansk	5
<i>Maskulinitet og venskab</i>	6
<i>Afsluttende opgave</i>	7
Filmvidenskab / Mediefag	8
<i>Afsluttende opgave</i>	10
Links og litteratur	10

Om materialet

FAG 9. & 10. KLASSE

- Dansk
- Filmkundskab

FAG 1.G

- Dansk
- Mediefag

MATERIALETYPE:

- Materialer til spillefilm

EMNEORD:

- Maskulinitet / kønsroller
- Venskab
- Selvmord
- Sorg
- Iscenesættelse
- Filmmusik

Om materialet:

Få baggrundsviden og ideer til temaer. Find analyser og konkrete arbejdsforslag. Fokus i undervisningsmaterialet er at give indsigt i filmens temaer, indhold og form. Undervisningsmaterialet er skrevet til læreren, men alle spørgsmål er til eleverne.

Dette materiale er skrevet af Monica Svane, november 2018

Om filmen

Simon flytter fra København til Vesterby, hvor han møder Bjarke – byens alfahan og arving til det lokale højttalerimperium. De to outsiders begynder at udfordre hinanden i grænseoverskridende handlinger, og venskabet vokser. Men da svindel tvinger højttalerfabrikken til konkurs, går byen i opløsning, og Bjarkes familie får skylden. Vreden vækker bæstet i Bjarke, og Simon må nu vælge, om han skal forsøge at redde sin ven eller trække sig fra den kurs, Bjarke har sat – mod sin og Vesterbys undergang.

“Brakland” er instrueret af Martin Skovbjerg Jensen, der med filmen debutterer som spillefilmsinstruktør. Han har i mange år været knyttet til filmmiljøet i forskellige roller, men debuterede i 2015 som instruktør med streaming-serien “Anton90” til DR. Inden “Brakland” lavede han også ungdomsserien “Fastland”, der er forløberen for den nye film.

Martin Skovbjerg er dog mest kendt som musiker som DJ Er Du Dum Eller Hvad og medlem af elektro-trioen AV AV AV.

Synopsis og tematikker

NB: Spoilers og fortolkninger i det følgende. Kun til underviser.

Simon flytter fra København til Vesterby med sine forældre, der har overtaget en lægepraksis i byen. Simon er ikke videre begejstret for at blive flyttet fra sit liv og venner i København, og falder ikke umiddelbart naturligt ind i sin nye klasse. Bjarke er byens alfahan og arving til det lokale højttalerimperium, der dominerer byens liv. Han bliver tidligt præsenteret som en aggressiv, ensom outsider, der fysisk angriber andre og keder sig i skolen. Selvom Bjarke (og andre drenge i klassen) finder Simons digte “tøse” og synes han er underlig, finder de to outsiders sammen i årets eksamensopgave, der er en “stor, flot multimedieopgave”. De udvikler et venskab, der mest består af at filme klip til deres opgave, se videoer på youtube og ryge sig skæve.

Bjarke og Simon beslutter sig for, at deres gruppeopgave skal handle om Bjarke fars højttalervirksomhed, Vesterby Audio. De begynder så småt at filme små opsatte scener i byen og ved fabrikken, hvor de bruger forskellige nedsættende metaforer om indbyggerne i byen. I en scene taler Bjarke henover klippet, hvor han siger; “Og her ser vi så en af de eneste normale aber tilbage i byen” med reference til Simon, der står foran kameraet. Metaforer om “aber” og “alfahanner” eskalerer filmen igennem med eksempler på, hvordan Bjarke prøver at indtage en fiktiv position som alfahan i byen.

Vi møder gennem filmen flere gange Simons mor, Lillian, der opfører sig kærligt og omsorgsfuldt over for sin søn, som hun håber falder til i byen. Det er dog tydeligt, at hun ikke selv falder til og ønsker mere og mere, at Simon skal være hjemme, så hun ikke er alene. Hendes mand (Simons far) er tydeligvis taget tilbage til København for at være sammen med en elskerinde, og vender ikke tilbage. I en scene konfronterer en vred og grædende Simon sin mor med, at han ikke forstår, hvorfor hun ikke forlader hans far, da han udemærket ved, hvorfor hans far ikke bor i Vesterby med dem.

Bjarke mor, Maria, ser vi til gengæld kun i enkelte scener, og har lidt hvis næsten ingen kontakt med sin søn. I begyndelsen af Bjarke og Simons venskab, er de hjemme hos Bjarke og tænder en joint. Maria kommer ud og spørger drilsk, om “det nu er noget de burde gøre”, men sekundet efter ryger

hun selv jointen og forlader dem. De eneste scener der er mellem Bjarke og hans far, Johannes, - "alfahannen i byen" - er som tidligere nævnt scener, hvor de i form af abelignende kropssprog kommunikerer - eller netop ikke kommunikerer. Bjarkes vanskeligheder ved at begå sig fysisk og sprogligt i verden er derfor et direkte resultat af, at hverken hans mor eller far kommunikerer ordentligt og sætter grænser for hans adfærd.

Bjarke viser på sin egen måde et komplet afsavn på opmærksomhed og kærlighed flere gange i filmen, som han leder efter hos sin nye ven Simon. Meget af hans adfærd er naturligvis komplet normal i et venskab - kravet om opmærksomhed og omsorg blandt venner - men set i lyset af Bjarkes manglende forbindelse med sine forældre bliver hans adfærd skræmmende. I flere indstillinger viser Bjarke i POV-shots, hvordan han flytter rundt på Simon, mens han sover, så han kan få fysisk nærvær. Dette sker aldrig mens Simon er i vågen tilstand, hvilket taler for Bjarkes komplette mangel på at kunne kommunikere dette ønske om omsorg.

Bjarke og Simon udfordrer hinanden i grænseoverskridende handlinger, blandt andet bryder de ind i Bjarkes fars virksomhed. Da Bjarke og Simon begynder i smug at filme på lageret og kontoret, er de vidne til nogle interne konflikter, de ikke kan sætte i kontekst eller forstå - især ikke Bjarke. Det afsløres i byen, at virksomheden bliver nødt til at begå konkurs som led i nogle svindelsager - dog uafhængigt af Bjarke og Simons indblanding. Svindelsagen får byen til at gå i opløsning, og Bjarke og hans familie får skylden, da størstedelen af byens indbyggere arbejdede på fabrikken og nu er arbejdsløse.

En nat hjemme hos Bjarke vågner Simon op og finder Johannes i stuen. Han er tydeligvis påvirket, og tilbyder både gin og cigaretter til Simon i bestikkelse for at han bliver siddende lidt hos ham. Scenen er klippet meget usammenhængende sammen og noget af Johannes' dialog er klippet ind i scener, hvor han ikke taler for at skabe en utryg fornemmelse. Simon mærker, at Johannes ikke er okay og foreslår, at Maria han trøste han, hvortil Johannes bare fnyser: "Ligner jeg en der skal trøstes?".

Johannes vælger få dage efter denne samtale at begå selvmord i familiens hjem, og bliver fundet af Bjarke og Simon, mens han hænger ned fra taget. For at understrege den absurde og grænseoverskridende oplevelse, bliver al lyd stoppet abrupt, så der er helt stille mens Simon febrilsk prøver at holde Johannes og få Bjarke til at hjælpe ham - men Bjarke stirrer tomt ud i luften og flygter.

Vreden fra farens selvmord vækker bæstet i Bjarke, og han trækker sig fra skolen og fra Simon. I stedet fortsætter han videoprojektet. Han starter med at filme de nu fyreerede medarbejdere fra Vesterby Audio, men de afviser ham brutalt. Bjarke iklæder sig ben fra et abekostume sammen med en motorcross-trøje og hjelm, og filmer sig selv mens han skyder med et haglgevær midt om natten i byen. Man fornemmer klart en dyster tone, der viser vejen mod Bjarke og Vesterbys undergang.

Imens er Simon alene i skolen og har ingen at tale med, da hans mor pludseligt beslutter - med tre dages varsel - at de skal flytte tilbage til København. Bjarke og Simon genforenes kortvarigt, men venskabet lider under Bjarke's sorg og komplette følelseskulde. Inden Simon forlader Vesterby får han en video af Bjarke. Det er et sammeklip af alt det de har filmet, blandet med videoer af Bjarke der "iscenesætter" en fiktiv samtale mellem ham og en terapeut, hvor de taler om, hvilken skyldfølelse og sorg Bjarke bærer på - filmen bærer klart præg af at være et afskedsbrev inden hans måske eget selvmord. Denne korte film klipper Simon om til sit eget afskedsbrev adresseret til Bjarke, men han giver det til sin lærer, Anna, i stedet. Det sidste man ser er Simon, der kører forbi Bjarke på vej ud af Vesterby. Bjarke bærer sin nu ikoniske dragt med motorcross-trøje, hjelm, gorillabæn og haglgevær. Vesterby og Bjarke er tabt.

Fagligt fokus og forberedelse af elever

I faget dansk vil det være nærliggende at arbejde med personkarakteristik af de to hovedpersoner, Bjarke og Simon, og med filmens fremstilling af udkantsdanmark, venskab og maskulinitet.

I både dansk og filmkundskab er det relevant at se nærmere på filmens klipning, genregreb og soundtrackets betydning for filmens stemning.

De fleste opgaver er lavet til at tale sammen i plenum i klassen, men kan let deles op og laves om til små studieoplæg eller gruppearbejde.

"Brakland" kan på mange måder være en barsk film at se. Filmen har en realistisk, dansk setting, der kan sætte mange tanker igang hos eleverne uanset om de genkender miljøet eller karaktererne i deres hverdag. Filmen bearbejder tematikker om maskulinitet og sorgbearbejdelse, der i mange kredse og især blandt mange unge drenge og piger er ekstremt tabubelagt. Det er derfor en god ide at tale eleverne varme med en række korte spørgsmål, der opridser historien samt tematikkerne overfladisk.

Dansk

Karakteriser historien (Fælles)

- Giv et kort referat af "Brakland". Hvad handler filmen om?
- Hvilke genrer bevæger filmen sig indenfor? Hvorfor?
- Hvad synes I var godt ved filmen? Hvad synes I ikke fungerede?

Persongalleri og karakteristik (Summegrupper: 2-3 elever i 5 min.)

1. Karakteriser Simon og derefter Bjarke. Hvilken personlighed har de? Hvad ønsker de? Kan de opnå det, de ønsker? Ændrer disse ønsker sig i løbet af filmen? Bliver de fremstillet sympatiske eller usympatiske?

2. Tal om Simon og Bjarkes venskab. Hvor er det, der holder dem sammen? Hvordan opfører de sig over for hinanden?

Miljø (Summegrupper: 2-3 elever i 5 min.)

“Brakland” foregår i den fiktive by, Vesterby.

1. Karakteriser Vesterby. Hvordan ser der ud? Hvilken stemning er der? Hvilken følelse får I, når I tænker tilbage på byen i filmen?
2. Hvad siger filmen om at leve i udkantsdanmark? Er der forskel på ens oplevelse afhængig af, hvor gammel man er? Kom med eksempler på karakterer der taler for og imod at bo i Vesterby.
3. København bliver nævnt mange gange i filmen, som noget nogle af karaktererne længes efter eller er bevidst taget væk fra. Hvilken betydning har København (eller storbyer generelt) for karakterernes forhold til Vesterby?
4. Tal om hvordan miljøet påvirker Simon og Bjarkes venskab. Hvilken betydning har det, at Simon kommer fra København?

Maskulinitet og venskab

I tematikken omhandlende “Maskulinitet” skal eleverne tage udgangspunkt i nogle konkrete scener fra filmen og tale ud fra disse. Overordnet set handler det om, hvordan Simon og Bjarkes maskulinitet spiller ind i deres forhold til deres forældre, deres venskab og hvordan de håndterer selvmordet.

Scenerne kan deles op og gives til enkelte grupper, der skal præsentere dem, eller tages i plenum.

Scene: Bjarke inviterer Simon med hjem til sin pool for at tale om deres opgave. Bjarkes mor hilser på Simon

- Beskriv hvad der sker. Hvordan agerer Bjarkes mor omkring de to drenge? Hvordan agerer Bjarke omkring sin mor?

Scene: Bjarke er hjemme ved poolen, hvor han ser sin far stå på terassen på 1. sal.

- Beskriv hvad der sker. Hvordan taler de sammen og hvad bliver kommunikeret? Forstår de hinanden? Hvilken betydning har den form for kommunikation mellem far og søn?
- Beskriv kort hvad disse to scener siger om Bjarkes forhold til sine forældre. På hvilken måde agerer to de forældre inden for stereotype kønsroller? På hvilken måde gør de ikke?

Scene: Simon er på sit værelse og kigger på de optagelser de har lavet i fabrikken. Hans mor laver varm chokolade til ham, men pludselig står Bjarke i deres stue.

- Beskriv hvad der sker i scenen mellem Simons mor og Bjarke. Hvordan er stemningen? Hvad i scenen forvarsler Bjarkes deroute senere i filmen?

- Hvad kan man sige om de to mødre der nu er blevet introduceret? På hvilke punkter ligner de hinanden og på hvilke gør de ikke?

Scene: Simon sidder på sit værelse efter festen og spørger sin mor hvor hans far er.

- Hvad tror Simon, at hans far laver i København? Hvordan reagerer Simons mor på hans antagelser? Hvad har ændret sig i deres forhold siden forrige scene?
- Hvordan har Simon det med sin far?

Scene: Vesterby Audio er begået konkurs. Simon vågner om natten hjemme hos Bjarke og finder Bjarkes far i stuen

- Hvilken stemning er der i lokalet? Hvordan reagerer Bjarkes far, da han ser Simon?
- Hvordan forevarsler dette klip hvad Bjarkes far efterfølgende gør?

Scene: Bjarke filmer sig selv mens han skyder med en riffel midt om natten i sit abel/motorcross-outfit.

- Hvad tænkte I, da I så det klip? Hvad troede I filmen ville ende med? Hvorfor har han ikke Simon med?

Scene: Simon og Bjarke sidder op af et træ i de tidlige morgentimer og snakker sammen.

- Hvordan har deres venskab udviklet sig i slutningen af filmen?
- På hvilke måder har de to karakterer ændret sig fra starten af filmen til nu?

Scene: Bjarkes film til Simon.

- Beskriv hvad der sker i filmen. Hvordan har Bjarke brugt filmen til at snakke om Simon og sin far?
- Hvorfor afleverer han en film til Simon? Hvad tror I han mener med Bjarkes Ark?

Saml op på scenerne

- Hvad vil I sige filmen handler om efter at have diskuteret de forskellige scener?
- Har I lært noget nyt af at se filmen eller fået ændret jeres opfattelse af de temaer den tager op?

Afsluttende opgave

Opgaven kan laves til slut i timen som en 10 min “nonstopskrivning” eller hjemmearbejde.

Forestil Jer den aller sidste scene, hvor Simon ser Bjarke stå på kanten af vejen, mens de kører forbi. Slutningen på filmen kan karakteriseres som en “åben” slutning, da de to venners skæbner ikke er klart definerede. Skriv 0,5-1 side hvor I afslutter filmen fra et af følgende perspektiver:

- Skriv som om du er Simon i 1. persons fortæller
- Skriv som om du er Bjarke i 1. persons fortæller
- Skriv i 3. persons fortæller om Vesterby efterfølgende

Filmvidenskab / Mediefag

Karakterisér historien (Fælles)

- Giv et kort referat af “Brakland”. Hvad handler filmen om?
- Hvilke genrer bevæger filmen sig indenfor? Hvorfor?
- Hvad synes I var godt ved filmen? Hvad synes I ikke fungerede?

Fortælling & karakterer (Summegrupper: 2-3 elever i 10 min.)

1. Sæt handlingen ind i berettermodellen (se afsnittet ”Links og litteratur”) og angiv de steder, hvor kapitlerne skifter. Hvilken betydning har kapitlerne for modellen?
2. Angiv på modellen hvordan venskabet mellem Simon og Bjarke ændrer sig. Tal om konfliktpunkter i historien sat over for konfliktpunkter mellem Simon og Bjarke.
3. Brug aktantmodellen til at definere hvad hovedpersonerne ønsker i “Brakland”. Lav en aktantmodel for Bjarke og for Simon - alle elementer af modellen behøver ikke at være konkrete personer, men kan være følelser, der strider mod eller hjælper aktøren.

Filmteknik (Summegrupper: 2-3 elever i 5 min.)

1. Hvordan ser filmen ud? Hvilke farver og lyssætning er der brugt? Hvilke forskelle er der på brugen af farver hjemme hos henholdsvis Bjarke og Simon? Hvordan spiller det ind i deres forhold til deres familie?
2. Diskuter generel kameraføring og klipning i filmen. Hvilken stemning får man ud af at lade Simon og Bjarke filme? Hvordan står det i kontrast til instruktørens kameraføring? Hvad betyder det for totaloplevelsen af filmen, at der på en måde er “flere” instruktører?
3. Diskuter det håndholdte kameras betydning for vores oplevelse af stemningen i scenerne med Simon og Bjarke. Hvilken funktion har de mange nærbilleder?

Soundtrack (fælles)

Soundtracket har en stor betydning for filmens tone og genre. Tal generelt om filmens musik. Om musikuniverset fortæller instruktør Martin Skovbjerg (kendt som DJ Er Du Dum Eller Hvad og AV AV-medlem) selv, at:

“Vi har forsøgt at lave et lydunivers, der arbejder så meget som muligt sammen med historien og filmens lyd. Vi har for eksempel samlet dyrelyde og de atmosfæriske lyde med i musikken. Også replikker fra filmen har vi kørt igennem forskellige musikprogrammer og brugt som vokal. På den måde smelter lyd, billede og musik sammen til en enhed, der er uadskillelig fra filmen.”(DFI)

- Tal om citatet fra instruktøren. Kom med eksempler på scener, hvor I kunne høre, at de har samplet dyreløde og musik sammen. Hvilket effekt giver dette?
- Hvilken slags musik bruges som underlægningsmusik? Hvordan fungerer det?
- Hvilke filmgenrer finder man normalt den slag musik i?
- Hvor tit lagde I mærke til musikken? Bed I mærke i tidspunkter, hvor der var helt stille? Hvornår og hvorfor?

Tal konkret om brugen af soundtracket i følgende to scener:

Scene: Simon og Bjarke er taget til fest.

- Beskriv hvad der sker i løbet af festen. Hvad gør de og hvordan udvikler festen sig? Hvilken betydning har musikken for hvordan Bjarke reagerer? Havde det virket lige så voldsomt, hvis de havde spillet Mø i baggrunden?

Scene: Simon ser Bjarke på fortovet, da Simon er på vej tilbage til København.

- Hvilken slags musik blev der spillet? Hvilken betydning har det for vores forståelse af slutningen?
- Forestil dig, at der ingen musik havde været i denne scene. Ville det have haft samme effekt?

Etiske overvejelser i brugen af musik (fælles)

- Hvordan spiller musikken en rolle ift. filmens holdning til våben og vold? Hvordan fremstilles det i filmen – fascinerende, afskyeligt etc.?
- Hvordan spiller musikken en rolle ift. filmens holdning til at ryge hash og tage stoffer?

Symbolik (fælles)

- Filmen er delt op i kapitler og bruger symbolikken omkring “abe” både i filmen og i Bjarke og Simons film. Hvad betyder brugen af det symbol ift. karaktererne og de kønsroller der er på spil i filmen?
- Hvordan ændrer “abe”-symbolet sig i løbet af filmen? Fra scenen med Bjarke og hans far ved poolen til Simons afskedsfilm “Til Bjarke”?

Perspektivering (Summegrupper: 2-3 elever i 5 min.)

- Kom med eksempler på andre film der passer på filmen. Perspektiver “Brakland” enten til:
 1. Ungdomsfilm
 2. Dokumentarer
 3. Thrillers
 4. Musikvideoer
- Hvorfor passer filmen ind i disse genrer? Hvordan spiller musik og kameraføring ind i dette?

Afsluttende opgave

Filmanmeldelsen. I kan få hjælp til dette under "Link og litteratur". Filmanmeldelserne kan læses op/vises i klassen og efterfølgende diskuteres. Kan gøres i timen eller som hjemmeopgave. Vælg mellem:

Alene:

- Skriv en filmanmeldelse af "Brakland". Arbejd med tekst og grafik, så det ligner en artikel i et tidsskrift. I kan finde billeder i pressematerialet.

Alene eller 2 og 2:

- Lav en video-anmeldelse eller diskuter filmens temaer og symbolikker. Arbejder man to sammen skal begge nå både at føre kameraet og snakke.

Links og litteratur

Beslægtede film

I "Brakland" kobles ungdomsfilm og thriller sammen i en historie fra udkantsdanmark om ensomhed, venskab og maskulinitet. Hvis I ønsker at arbejde yderligere med temaet om maskulinitet, anbefales thrilleren "Taxi Driver" (1976) og det tilhørende undervisningsmateriale, som findes på Filmcentralen. Ønsker I at arbejde videre med ungdomsfilm anbefales udkantsdramaet "Winter's Bone" (2010) eller den danske "Nordvest" og det tilhørende undervisningsmateriale.

Man kan i naturlig forlængelse eller inden filmen se et afsnit af forløberen, "Fastland", som ligger på Youtube. Der findes dog ikke undervisningsmateriale til denne serie. Det vil være naturligt at sammenligne et afsnit af serien og filmen og tale om venskab, maskulinitet og de filmtekniske aspekter.

Om filmarbejde i undervisningen

Læs om filmiske virkemidler og dramaturgi i Filmcentralens online Filmleksikon.

- <http://filmcentralen.dk/grundskolen/filmsprog>

"I mørket" er en bog om filmanalyse målrettet folkeskolens 8.-10. klasse. Skrevet af Kaspar Munk, Judith & Ulrich Breuning (Alinea 2009).

- <http://www.alinea.dk/butik.aspx?c=Item&category=4127&item=22613>

Læs mere om filmanalyse på:

- Sitet Danskfag

Dette undervisningsmateriale og filmen er blevet til i samarbejde med: